

A *Vadlúisok* (1995–2002) című ciklus első (vizuális) blokkját a *hangVER-Seny Cs-re* című generált darab leírása követi, majd (a 707. oldalon!) a *Pátkai, Pilinszky és a Pincér* című, leginkább drámára emlékeztető mű zárja az impozáns gyűjteményt.

DUKAY NAGY ÁDÁM

(Ister Kiadó, Budapest, 2003, 767 oldal, 3300 Ft)

PARTI NAGY LAJOS:

Grafitnesz

„[...] tán mégse minden anything, ha goes” – így szól a *Halk, talmi vers az irodalom házához* egyik sora, amit nem árt kebelünkbe vésní, mielőtt a posztmodern cetlit ragasztjuk az új Parti Nagy-verseskötetre. Az ilyen könyvekre szokás mondani, hogy: ez már valami. A fönt említett vers például Kosztolányi Dezső nyelvét imitálja, és számos egyéb imitáció és paródia is olvasható a könyvben, úgyhogy ide azt a cetlit gyorsan. Legyen rajta valami bélyeg, aztán majd ráérünk azon vitázni, hogy az eredetileg Thierry de Duve által a modernitás Courbet-től kezdődő szakaszára alkalmazott „Bármí mehet!” valóban a posztmodern művészet megkülönböztető jegye-e.

A *Grafitnesz* persze számos egyéb elméleti megfontolás indítékául szol-

gálhat, de leginkább kiadós nevetésre és kiadós szomorkodásra indít. Meglehetősen összetett és változatos könyv, ezért aki esetleg a *Hősöm tere* című nagyregénynél elvesztette a fonalat és a szerző iránti lelkesedését, az is vágjon bele nyugodtan, húsbavágó és szívbemarkoló élményben lesz része. Vegyük először is azt, hogy a verseskönyvben az irodalmi paródiák egyenesen Karinthy Frigyes-szintűek. Persze ezek élvezete követel némi kulturális jelenlétet, de nem túlságosan mélyet, viszont széles hatótávolságút. Mert legalább hallomás szintjén ismernünk kell például a *Vad angyalt*, a magyar felvilágosodás irodalmát, James Joyce *Ulysses*-ét, Gertrude Steint meg a Duchamp-féle *ready made*-eket. Jó, ha ezeket idézetekként tároljuk is, de irodalomtudományi szakismeret nem szükséges, hiszen nem arról van szó, hogy a mai írók a szakmának írnának. Itt van mindjárt *A dublini vegyszeres füzet*, amely Leopold Bloom, Joyce regényhőse édesapjának költeményeit tartalmazza. A fikció szerrint Virágos Mihály a meglehetősen mozgalmas 19. század közepén élt, fényírt és írt, mégpedig a kor ízlésének megfelelően tüzes nemzetszeretetet árasztó költeményeket. Jelenkori ízlésünk persze minimum Petőfihez viszonyít, így a költemények kedvesen dilettánsnak hatnak, anélkül, hogy kigúnyolnák magasirodalmi példáikat. Parti Nagy megalakította az öregkori József Attila figu-

ráját is, akinek *Notesze* valami véletlen folytán szintén az ő kezébe került... Parti Nagy jó érzékkel válogatja ki azokat a szerzőket, akik nemcsak műveik révén, de az irodalmi szóbeszéd tárgyaként is szélesebb körben ismertek. Irodalmi pletykára alapul a *Petőfi Barguzinban* című vers is, melyből – naná! – megtudjuk, hogyan éldegélt Oroszországban a magyar poéta. „Bár Barguzinban nem tivornócska kocsmá és művház, / nagy indulatja kis mellkasában hamar felszokkáz. / Sejhaj, a pumpow hamar felszokkáz nála, és akkor jajjaj, / szalad előle muzsik és múzsa lobogó hajjal, / zörög markában, attakírozván, vodkás flakonja, / három nap s éjjel familijának nincs nyugalomja.” Némi kultúrkinccs akkor sem árt, amikor Parti Nagy egy-egy ismert szerző, mondjuk Berzsenyi, Vörösmarty, Ady, József Attila verseire épít. Az *Őszológiai gyakorlatok* egyik darabja Ady *Héjánász az avaron* című versét idézi: „útra kelünk megyünk a gőzbe / izzadva sírva kergetőzve / csak ami jár csak ami jár / beutalatlan fakultatíve”. Ugyanennek a ciklusnak másik darabja még rafináltabb, két ismert versből áll össze egy eredeti harmadikká: „hervad már ügetünk / eltévedt lovasok / szobrok a dermedt / kórházkertben / fekete fóliában / álló halottak / mindhiában”.

Az utóbbi versek már a könyv szívbemarkoló potenciáját erősítik. Az *Őszológiai gyakorlatok* kórházi

verseket tartalmaz. A versek alanya, Dumpf Endre kórházi ágyában írja szövegeit, melyek a büfésnőre való vágyakozástól a magányos chipsevésen keresztül az élettől való elégikus búcsúzásra futnak ki: „torokszorító kissé nyelni tán / de nem sírok az eszkimók után / a nyelv alatti kásás hómezőkön”. Az *Őszológiai gyakorlatok* a *Grafitnesz* „metafikciójaként” is értelmezhető, ily módon a könyv képzeletbeli szerzője Dumpf Endre, aki utánunk nem szándékozik ugyan sírni, viszont utána biztosan számos eszkimó sírna, főleg most, hogy megjelent ez a jó könyv.

MANDA BORBÁLA

(*Magvető Kiadó, Budapest, 2003,*
220 oldal, 1890 Ft)

LÁSZLÓ ZSOLT:

Pernye és pecsét

Hiszen jól van: legyen igaza László Zsoltnak, végtére is nem ő az egyetlen, aki kevés eszközzel kíván sokra menni a költészetben. Ráadásul retrolírájához illő ars poeticáért sem kell túl mélyen néznie az időbe. Lendületes és kissé szertelen temperamentumától ugyanis egyáltalán nem áll távol az a hitvallás, amit anno a *beat* egyik vagány lázadója huszonöt évesen elkiáltott, ifjúsága nyamvadt hadovájának titulálva Shelley, Rim-